

1944, 20. listopad. Hnúšťa. — Oběžník ilegálního okresního národního výboru¹ ilegálním místním národním výborům o nutnosti zajistit zásoby potravin, aby se nedostaly do rukou okupantů.

Z rozhodnutia ONV nariaďujeme Vám, aby ste sa postarali o shromaždenie a ukrytie potravín, ako: obilia, múky, strukovín, zemiakov a iných poľnohospodárskych plodín, tak, aby sa tieto nedostali do rúk Nemcov. Podobne sa treba postarať o bezpečne uskladnenie masti a mäsa. Masť sa môže zakopať v smaltovaných nádobách do zeme. Mäso má byť konzervované v soli a uskladnené v sudoch. Kde by sa týmto spôsobom nedalo mäso uložiť, má byť vyudené.

Zaistenosť zásob treba previesť nasledovne: Najlepšie by bolo, keď by zaistené zásoby ostali pri každom majiteľovi, ktorý by sa postaral a bol by zodpovedný, aby sa nedostali do rúk nepriateľa.

Povinnosťou predsedov NV je vyhotovenie výkazov druhu a množstva zaistených potravín, ako aj mien tých, ktorí tomuto nariadeniu vyhovelí a prispeli k oslobodzovacej akcii za slobodu slovenského národa. Po úspešnom skončení nášho boja, podporovatelia budú nielen peňažite odmenení, ale ich mená budú zaznačené medzi tými, ktorí sa zaslúžili o tento boj.

Dôvody rozhodnutia: Upozorňujeme predsedov MNV a cestou týchto obyvateľstvo jednotlivých obcí, že Nemci pri ústupe ničia majetky a rabujú potraviny a čo nemôžu vziať, spália. Tiež upozorňujeme, aby sa nikto nespoliehal na momentálne doterajšie priateľstvo Nemcov a ich slušné chovanie voči civilnému obyvateľstvu, lebo podľa získaných našich zpráv, skutočnosť je celkom iná. Pri ústupe regulérnej nemeckej armády ustupuje ako posledná zaistovacia jednotka oddiel SS-manov, ktorého úkolom je vyrabovať, spáliť, vraždiť, prípadne odvliečť civilné obyvateľstvo so sebou. *Na toto dôrazne upozorňujeme predsedov NV a oni sa postarajú, aby o tom bola dôkladne poučená naša verejnosť.*

Apelujeme na všetkých statočných Slovákov, aby s vypätím všetkých síl pričínili sa o presné prevedenie týchto životu dôležitých pokynov, lebo ináč by mohlo dôjsť po ústupe Nemcov k hladu a úplnej katastrofe nášho národa.

Nemôžeme sa spoliehať, že po vyhnaní Nemcov z našej vlasti bude ihneď postarané o zásobovanie obyvateľstva potravinami, lebo všetky komunikačné cesty budú zničené a doprava nemožná. Ak sa nepostaráme sami o seba, na druhých sa spoliehať nemôžeme.

Zaistenie prevedte ihneď po doručení tohto obežníka a zprávu a soznamy o zásobách zpracujte tak, aby ich mohli naše spojky prevziať do 1. dec. 1944.

Veríme, (že) túto úlohu predsedovia NV splnia presne a tak, aby sa nepriateľ o tom nezdozvedel, lebo podľa toho budeme posudzovať a odmieňať politickú spoľahlivosť toho-ktorého predsedu.

Okresný Národný výbor v Hnúšti.

AÚD KSS Bratislava, čís. príř. 5046/53. Cykl.

1944. 25. listopad. Moskva. — Ze záznamu dr. P. Drtiny o rozhovoru představitelů KSČ a velvyslance Zd. Fierlingera s pracovníky čs. vládní delegace o Slovenském národním povstání.¹

Poslanec Gottwald a Kopecký nejdříve chtěli od nás slyšet, jak se díváme na celé povstání slovenské, na Národní radu, na vojenskou pomoc Sovětů a co chceme a co budeme o tom všem

¹ Hnúštský ONV ustoupil 21. října 1944 se skupinou ozbrojených partyzánů do hor, odkud řídil činnost ilegálních MNV (AÚD KSS Bratislava, čís. příř. 5055, zpráva o činnosti ONV v Hnúšti — vrchy).

¹ Zápis podle heslovitých poznámek vyhotovil dr. P. Drtina dodatečně v Londýně dne 11. 12. 1944. Rozhovoru se zúčastnili Kl. Gottwald, V. Kopecký, Zd. Fierlinger, Fr. Uhlíř, dr. P. Drtina a inž. Klučka.